

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Nagy ujtca Jóna-ház, 1704. sz. alatt. Ide intézendő a lap szellemi részét illető közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bőrszerűen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.	ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt. HIRDETÉSI DÍJ: öt-hasabos petitor egyszeri beiktatásért 5 kr. — Belsőjű minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyitár 4 hasabos petitorért 20 kr.	KIADÓ-IVATAL: Kutasi Imre könyvnyomdája Főpíacz, Sz. Nagy Károly-ház. Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény, ugymint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések.

Ismertessük meg a néppel:

I.

A cukor-kávé adót.

(T.) Sok mindenféle dolgot meg lehet érteni, már a minék t. i. értelme van, mint például: ha a földbirtokos földadóért, a háziur a házadóért, a gyáros a gyári adóért stb. haragszik, de hogy az ugynevezett földnépének, mely cukrot és kávé egy esztendőben se lát egyszer, hogy annak a cukor és kávé adóhoz mi köze van, hogy az miért haragszik ezért? — azt nem birtam megérteni. Feltettem tehát magamban, hogy ezt a dolgot olyan emberrel beszéljem meg, ki maga is a föld népéhez tartozik s így legbővebb felvilágosítást tud adni az ő nemes haragjuk mitóltáról.

— Hát Misa bácsi — kérdém tőle, hogy állunk a választással? — Remélem, hogy a mostani képviselőre fog szavazni, hiszen a mult választás alkalmával a mi emberünk volt?

A paraszt a szőlőből jött haza, mert úgy alkonyat után volt már az idő, — vállán balta, oldalán tarisznya, fején meg egy nagy kucsma volt. — Mikor megállt előttem, megemelte a nagy kucsját és „szerencsés jó estét“ kívánt, — aztán a baltát fokával a földre eresztette, ezen módon beszélgető állapotba téve magát, — egyet rántott félvállán, mert talán nem jól feküdt oda a tarisznya szíjja s ez alatt a nehézkedés alatt folytonosan gondolkozva és vontatva bizonytalan szókijetéssel, mint a ki még nincs magával tisztában, hanem azért már van valami a füle megett, így szólt:

— Nem tudom én kérem alásan, hogy mint lesz... — Nem-e hát? Ugyan ki tudja hát akkor, ha maga nem?

— Nagy az adó kérem alásan, aztán megint emelték... — Ahá! — gondoltam magamban, — mindjárt rájövünk, hiszen ezt akartam.

— Eh! Emelték hát! — Ugyan ki mondta már azt megint?

— De emelték kérem, — erősíté az én emberem, — már a cukorra is, meg a kávéra is kivetették.

— Ugyan ugy-e? — Hát aztán mennyi jut magára abból az adóból egy esztendőre?

— Azt kérem alásan nem tudom,

hanem az még sincs helyén, hogy én, a ki nem iszom, hát csak úgy fizessek, mint a ki iszsa.

— Mit beszél kegyelmed?

— Azt, hogy itt az egész faluban nem issza más, — csak az urak, a jegyző ur meg a tiszteletendő ur, mégis mindnyájunkra kivetik.

— Kivetik? Hát aztán ki mondta azt?

— Hát itt beszélnek az emberek...

— Kicsoda?

— Az emberek beszélnek, hogy úgy hallották...

— Az emberek, meg hogy úgy hallották!... De hátha nem igaz az édes Misa bátyám? Hát lássa, épen az ellenkezője áll a dolognak: mert nem azok fizetnek, a kik nem isznak azokért, a kik isznak, hanem a kik isznak, azok fizetnek azokért is, a kik nem isznak. Szóval olyan adó ez, hogy a ki akarja, megfizeti, a ki nem akarja, nem fizeti. Így gondolták azt ki az okosak. Sok az ország adóssága, tudja kegyelmed, és azt bizony nem fizeti ki más, mint az ország lakossága; én is, kegyelmed is, meg a többi is. Azt is mondhatom, hogy ezt az adósságot nem ez a kormány csinálta, hanem a kik előtte voltak, hanem ez kiakarja fizetni, mert a mi az kifizetve nincs, hát másnak keressünk; érti kegyelmed? Na hát ki kell fizetni, és minél hamarabb kizetjük, annál hamarabb szabadulunk a bajtól, mert az adósság baj; igaz-e? A nagy adó is azért van, mert hát kelmed is, más is megszűköli azt, ha az élelmen kívül még kamatot is kell fizetni, pedig jó ócskán. Hiába a nagy jövedelem, ha kamatba kell fizetni. Hiába a nagy adó, ha máshová kell fizetni. Na lássa.

Hát most már hogy jobb: így nyomorogni-e, tengődni és másnak keresni mindig? vagy találni valami utat módot, hogy az adósságból valahogy kibújhassunk aztán magunknak kereshessünk? Mindjárt könnyebben él az ember, ha a jövedelmet egészen magára fordíthatja vagy megtakaríthatja, mintha elfizeti jobbra, balra, hogy ma van pénze, holnap meg már nincs, de lát-szatja sincs, hogy mire ment. Hát lássa Misa bácsi, az okos ember, a ki örökségét adóssággal vette át, hát épen úgy tesz, mint a mostani kormány, hogy mindenek előtt az adóss-

ágtól akar megmenekülni. És higye meg nekem, hogy szépen halad. 1875-ben 66 millióval volt több a kiadás, mint a jövedelem, ma már csak 24 millióval több, és így megy lefele mindig.

Ezt a cukor-kávé adót is azért találták ki, hogy az adósságtól mihamarabb szabaduljunk, még pedig úgy, a hogy legkevésbé érezhetik meg az emberek; aztán a ki iszsa, fizet, a ki nem iszsa, nem fizet, és ha fizet is, úgy fizet, hogy észre se veszi. Egy kiló kávéra például 8 krajczár esik. — Egy kiló kávéból csinál az ember száz csésze kávé, hát már most ossza el azt a nyolcz krajczárt száz felé, hát esik egy csésze kávéra nyolcz századrész krajczár, azaz: 13 csésze kávéat ihatik meg, a mi egy krajczárt fizet. És lássa kelmed, ezzel az észrevehetetlen csekély-séggel is már 2 1/2 milliót törlesztünk évenként. S így a ki kávéat iszik, jót tesz az országnak a nélkül, hogy tudná, de még magának is jót tesz, mert az ország tartozását segíti kifizetni, a mi ha egyszer ki lesz fizetve, mindjárt könnyebben mozgunk, mert nem másnak fogunk keresni, hanem magunknak.

Hát mit gondol most már kegyelmed: jobban tenné az a kormány, ha nem törődne az adóssággal, hanem hagyná az országot folytonosan ilyen nyomorult állapotban, hogy mindig szinylődnék és folytonosan csak szinylődnék, mert folytonosan nyomna a terhet, kerestünket folytonosan elvinné a hitelező, és a mi nekünk maradna, nem lenne más, mint a szegénység? — vagy ha ilyen utakon és módokon mint ez a kávé is, oda kapaszkodik, hogy a terhektől mielőbb meneküljön, egyszerre csak azt vegyük észre, hogy tisztában állunk, kiadánk évről évre fogy, és bevételünkkel évről évre több marad a zsebtünkben. — Nem azt mondja-e kegyelmed mint okos ember: hogy bár csak minél több ilyen észrevehetetlen adót lehetne kitalálni s hogy ne fizetné, csak a ki akarná, de azért jó ócskán törleszthetők vele az adósságot, és megbírná az ember addig, a mi aztán fogyni kezd majd a kamat? Hát mint okos ember, nem így gondolkozik e kegyelmed?

Aztán ha volna kegyelmednek egy pere, a mit nem lehetne megnyerni, és

elvinné kegyelmed azt a pert két fiskálshoz, hát mondja meg nekem, melyik fiskálist tartaná becsületesebbnek: Azt-e, a ki azt mondaná, hogy megnyerjük a pert, nem kell félni, csak ide azzal a meghatalmazással! — hanem azért elvesztené a pert s még hozzá fizetne kegyelmed olyan perköltséget, hogy sirna utánna? — vagy azt a fiskálist, a ki azt mondaná kegyelmednek: Fizesse ki barátom ezt a hitelezőt, mert ezt a pert nem fogja megnyerni soha. Huzni, balasztani lehet, de azzal csak magának lesz ártalmára?

Mondja meg nekem most már Mihály bátyám, hogy melyik fiskális akarja jobbat kegyelmednek? — Ugy-e, hogy a ki azt mondaná: ne perlekedjék kegyelmed, hanem fizessen.

Na látja, hát ezt mondja a mostani kormány is: fizessünk, tisztázzuk magunkat, még pedig annál jobb, minél előbb; a szélsőbal pedig azt mondja: perlekedjünk!

Hát most menjen kelmed haza Mihály bátyám és gondolkozzék fellette: hogy azzal a szavazattal, a mit azért adott kelmednek az alkotmány, hogy úgy fordítja javára, a mint tudja: melyiket hatalmazza föla két fiskális közül?

A képviselőház tegnapi ülésén tárgyalás alá vétetett a Tiszavölgy ármentesítése érdekében a kormány által teendő intézkedésekről szóló törvényjavaslat. Láng Lajos előadó ajánlja a törvényjavaslat elfogadását. Szóltak még mellette Tiszta Lajos, Németh Albert, Móricz Pál, Hieronymi Károly és Tórs Kálmán. Ellene Széll György Vidlicskay József, Herman Oto nyilatkoztak. Thaly Kálmán szavazatát a miniszter nyilatkozatától tette függővé.

Titkos legyen-e a szavazás, vagy maradjon nyilvános? Az országos képviselők, valamint a megyei tisztviselők választására nézve a törvény tudvalevőleg, nyilvános, a szavazók neve följegyzésével eszközendő szavazást ír elő. A tisztviselők titkos szavazás utján eszközendő választása érdekében Csongrád megye tett fölterjesztést a belügyminiszterhez, — a ki azonban a vonatkozó határozatot, mint a törvény világos rendelkezéseivel ellentétben állt, — hatályon kívül helyezte. Most ujabbán Szatmármegye tavaszi rendes közgyűlésén történt ez irányban kísérlet, amely azonban még csirájában dugába dőlt. Ugyanis Szilágyi Kálmán megye bizottsági tag azon indítványa, hogy a törvényhozás megkeresendő lenne az

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Fiatal házaset.

Vasvári Róza a farsang alatt megismerkedett az ifju Széphalmival, egy talpig becsületes, habár nem valami szép vagy vagyonos hivatalnokkal.

A világ tudta, hogy Róza egyáltalán nem vonzódik Széphalmihoz, de szülei, kik őt, mint legidősebb leányukat mindenáron főkötő alá kívánták bujtatni, nem nyugodtak, míg Róza bele nem egyezett a Széphalmival történendő egybekelésre.

Ily körülmények között mindenre ellehetett készülő a világ, csak szerencsés és boldog házasetre nem, és pedig annál kevésbé, miután mindketten csak szegényes életmódnak nézhetek elébe.

Igy tehát magam is sokáig gondolkotam, hogy jól teszem-e, ha az ifju házaspárnál látogatásra megyek, mert tartottam tőle, hogy nem sok kellemetességet fogok ott látni és hallani.

De az illem úgy hozta magával és ennélfogva végre mégis elhatároztam, hogy megteszem az utat.

Sok keresgélésre végre megtaláltam lakhelyüket.

A ház, melyben laktak, kívülről egészen tisztességes kinézésű volt, de a magas, kes-

keny lépcsők, a nyomorult ajtók, kilincsek, a szegényes festés, melyben a falak reszesültek, a mozgó karfa: mindez rögtön sejteté, hogy a ház építomestere annak külsejét gazdag emberek, belsejét azonban csak a szegényeknek építé.

Midőn a negyedik lépcsőzetre jutottam, annyira kifogytam a lélegzetből, hogy alig volt erőm az ajtó melletti csegettűt meghuzni.

Szerencsémre meghallotta Róza, hogy valaki a lépcsőkön botorkál, mert mindjárt ajtót nyitott és midőn fölismert, örvendő kiáltá: — Oh, mily szép öntől, hogy meglátogat.

Róza, ki ezelőtt durcáskodott, ha valami kellemetlenség érte, most bele volt nyugodva a borzasztó lépcsőzetbe is! Mielőtt még válaszoltam volna, folytató: —

Midjárt készitek annak egy csésze forró kávé, ez jól fog esni e kellemetlen időben. Es ezzel ott hagyott a szobában egyedül.

Most alkalmam nyílt, a lakszoba alapos tanulmányozására. Nem volt se nagy, se kicsiny, csak alacsony egy olyan, a ki nagyobb magasságu tetőzethez szokott. Az abrosz fehér és tiszta volt, a szekrényen állott a lámpa, mellette pedig egy képgyűjtemény feküdt. Sehoh sem volt sok, de kevés sem.

Az ablaknál állott a varró asztal. A mily kíváncsi voltam, oda mentem megézni, hogy Róza min munkálkodik. Azt hittem a guta út

meg, midőn felemelém a kendőt, melyet munkára fölterítet — képzéjük csak tarkabarka tollvirágok voltak azok.

Róza épen a kávéval jött, midőn helyemet ismét elfoglaltam. Elébeem téve a jóízűen készített kávé, melyhez izletes kalácsot is tett egy tányérra.

— Gyermekem! — moadám csodálkozva. Ne vedd rossz néven, ha azt kérdem tőled, hogy szoktad ezt mind meg? Hisz azeelőtt egészen más voltál!

Előbb hallgatott, majd ezt mondá: — Sokat meg lehet tanulni, ha a szükség parancsolja. — Így vagyunk, gondolám magamban, valószínűleg férje tanítja rá. De csakhamar elvetém e gondolatot, mert jól ismertem férje gyengeségét és bánárszelid-ségét. A kávé kitűnő volt; valószínűleg több nyers kávéat használt hozzá Róza, hogy nekem imponálhasson.

Róza azt kérdezé, hogy nem veszem-e tőle rossz néven, ha munkáját beszélgetés közt folytatja. — Te is sok olyast varrsz most, gyermekem — mondám mosolyogva — mire ezelőtt nem is gondoltál.

— Igaz! — viszonzá és egy ládácskát telt asztalára, telve tarka virágokkal és ismét dolgozni kezdett azokon.

— De gyermek, mit művelsz? — kérdém meglepetve e munkálkodása láttára.

— Önnel szívesen megmondom — mondá Róza, mert ön barátom és nem akarnám, ha híresztelnék. E virágokat egy gyár részére

készítem és ezáltal, ha nem is sokat, de valamit csak mégis szerzek én is!

— De csak nem vagy tán kénytelen pénzért dolgozni? hiszen tudom szerint férjednek tisztességes jövedelme van.

— Nem tagadom, kijöhetnek belőle, ha szerényen élünk, de... de...

— Nos? — buzditám.

— Adósságaink vannak — mondá hal-

kan és mélyen elpirult. E karszék is csak félig van még kifizetve és a többi...

— Azt hittem, hogy berendezéteket szüleid vállalták magukra?

Róza erre még inkább elpirult.

— Anyám hitelbe vette a butort. Lakodalmam sokba került; új ruhák kellették és még sok egyéb fölösleges dolog is és végre a házigazda még fel is mondott a nagy láma miatt. A költőzködés is sokba fog kerülni. Ön tudja, hogy atyám nem tőkepénzes.

Ezzel nem sok újat beszélt előttem. Hogy némileg vigasztaljam, mondám: Nos, ha szüleid most még nem is hozhatják rendbe a butort számlájukat, úgy megteszik később. Ezen emberek úgy is hiteleznek még itéletnapig is!

— Anyám többet ígért a szállítónak, mint a mennyit teljesíthetett. E miatt fölháborodott az; hozzánk jött és el akarva vinni a butort, irtózatos lármát csapott. Szomszédaink a lépcsőn állottak és örvendtek a butoros gorbom-ságain, ki csak akkor távozott, midőn Ferencz ki akará dobni.

— Így hát megszabadultok tőle?

íránt, hogy nemcsak a tisztítási választásoknál, hanem az országos képviselő választások eszközénél is a nyilvános szavazás megszűntetésével a titkos szavazást törvény által rendelje el, azon indoklással, hogy a titkos szavazás hazánkban ez idő szerint értelmiségi szempontokból nem volna üdvös és a czárnak megfelelő, — mellőzve lett.

Az országgyűlés mielőbbi bezárásával sietnek. Ezt látszik bizonyítani az a körülmény is, hogy a törvényjavaslatok mielőbbi leírhatatlanságát végett ezután az ülések 10-től délután 3 óráig fognak tartatni. A befejezés napja még nincs végleg megállapítva s még nem bizonyos, hogy május 31-én, vagy jun. 2-án fogja-e ő felsége trónbeszéddel az országgyűlést befejezni.

Az 1881—84. országgyűlés f. évi szeptember 24-re fog összehívattatni.

A határvidék bekebelezése tárgyában a legközelebbi napokban ő felsége elnöklése alatt Budapesten miniszteri tanácskozások lesznek. E tanácskozásokban gr. Pejacsevich bár is részt fog venni. — A bekebelezési modalitások most véglegesen lesznek megállapítandók.

Mi hát a kortesfogás?

Debreczen, máj. 28.

A politikai kérdésekben minden alkalommal igyekszünk lehetőleg általánosságban hozzá szólni a napi kérdésekhez. Polemiába ritkán, csak épen ha a körülmények kényszerítenek rá ereszkedünk bele. Kerüljük a polemikát különösen „Debreczen” lap-társunkkal, mert tapasztalásból tudjuk, hogy mindig csak érvek nélkül támad, izgat, s helytelen értelmét magyarázza az igaz valónak.

De vannak esetek, a mikor akarva sem kerülhetjük el, hogy vakmerő állításával szemben fel ne szólaljunk, s ne törekedjünk kimutatni, hogy milyen vad következetlenséggel akarná lap-társunk lépni vinni olvasóit.

Most a curiának a képviselő választási gyekben való bíráskodásáról van szó. E tárgyat tegnapiezzel már kellő felvilágosítást nyújtott. A „Debreczen” is ezt akarta cselekedni, de nem sikerült neki.

Ugyancsak nem valami nagyon szerénykedve dicsekedik a „D.-n” czikke elején, hogy úgy-e már ő jó előre megmondta, (egy héttel a fővárosi ellenzéki lapok után — ecoban) hogy annak a törvényjavaslata a betervezésére nem egyéb kortesfogás, mert nem lesz annak a tárgyalásából semmi. Ime neki fájdalom igazsága volt, az ő jóslása bekövetkezett, s így napnál világosabb, hogy az egész törvényjavaslat csak szemfényvesztés, kortesfogás volt.

Egy pár sorral lejjebb meg azt bizonyítja lap-társunk, hogy lám a kormány nem meri a bíráskodást a curiára bízni, mert érzi, hogy visszaélések nélkül nem tudná biztosítani létét, — tehát ennek a törvényjavaslathoz a mellőztetése nem egyéb mint kortesfogás.

Édes Istenem, az is kortesfogás, ha a kormány betervezi a törvényjavaslatot, az is ha visszaveszi. — Hát hol van itt a józanság, a következetesség?

Majd elmondjuk mi, hogy mi hát az az igazi kortesfogás, de előbb még egy abszurdumát akarjuk szemére vetni tisztelt lap-társunknak.

Azt mondja szóról-szóra: „A z ellen-

— Igaz, de a gyalázat megmaradt. Hát talán megsejtenítettünk a szomszédok előtt. Nekem úgy rémlett, mintha kicsiny hajlékunkból minden barátság elávozott volna és soha többé vissza se térhetne. Oh! nem merem még fejre se tekinteni! Róza könyvet töröl, melyeket az emlékek szeméből sajtoltak.

— És mit mondott ő? Természetes, hogy ő is fel volt háborodva.

— Sőt ellenkezőleg, viszonzá Róza, mi alatt egész arca kiderült. Egyetlen szigorú szava sem volt halibató sem hozzám, sem anyámhoz; csak annyit mondott, miközben mindkét kezemet megfogva, szomorú pillantást vetett rám;

— Róza, nem jobb lett volna, ha megmondta volna nyíltan, hogy állanak ügyeink? Akkor mindent rendbe hozhattunk volna. En erre keblére borultam és zokogva mondtam: bocsáss meg, soha sem lesz többé titkom előtted. — Megígérted neki akkor, hogy mindig oly őszinte és bizalmas leszek irányában, mint aminő ő kezdetől fogva volt én irántam.

— Ez igen szép volt tőled, mondtam, csak azt nem foghatom fel, hogy viselheti magát valaki azért a néhány butoradarabért oly anynyira tragikusan!

— Ez volt a legelső bánat, melyet Ferencz nem önkénytelenül okoztam, mióta csak szerettem!

Nevetnem kellett.

— Nos, mondtam, ami azt illeti, mi tőled legényed sem a legjobb napokat tölte nálad!

zék általában örömmel fogadtak volna a törvényjavaslatot. Ösmerjük azt az örömet s tegnap ecseteltük is, hanem a gyengébbek kedvéért ismételtük. Kedden a törvényjavaslat tárgyalása előtt a függetlenségi párt értekezletén kimondatott, hogy a curia bíráskodásáról szóló törvényjavaslatot a párt még csak általánosságban nem fogadja el. — Ez ugyan szépen magyarázza az örömet, pedig azt hisszük, hogy a párt határozata talán nyomósabb valamivel, mint a „Debreczen” kollegánk véleménye.

Igenis, ha volt minek örülni, akkor a függetlenségi párt örülhetett leginkább annak, hogy most már ismét szabad folyása lesz a bor és pálinkának s ihatik... a függetlenségi választó, — mert csak nem tagadhatja, hogy ennek a gyomra talán jobban elviseli az ilyen itál féleket. Példák bizonyítják.

Mi hát a kortesfogás? Az, hogy akár van rá ok, akár nincs, akár van igazságuk akár nincs, (azaz, hogy sajátkép soha sincs) kigyót békát kiáltanak a kormányra. Ráfogni a kormányra, hogy ha betervezi a törvényjavaslatot, az kortesfogás, s ezért összeszidni; — ha aztán elhalasztatik a törvényjavaslat, azt megint kortesfogásnak koresztelni s azért megint összeszidni a kormányt, — ez az igazi kortesfogás.

Kárhözhatni az elhalasztást, és a tárgyat összefüggő függetlenségi határozatot óvatosan elhallgatni, ez a kortesfogás.

Ráfogni a kormányra, hogy itat, etet, veszteget, hivatali osztogat a szavazásokért, rákiáltani arra igaztalanul mindent a mi becstelen, a mi megbélyegző, s eltagadni, elferdíteni az igazi tényeket, nem ösmerni el az érdemet, munkásságot, ez mind csupa merő kortesfogás, igazi kortesfogás.

A törvényszék előtt.

Szüleinek gyilkosa.

Azon nagy szenzációt keltő bűntény, mely tegnap tárgyalott a pestvidéki törvényszék előtt, eléggé ismeretes olvasóink előtt. Február 8-án Tuivel János, elsőrendű vádlott, apját, ki Vác mellett mint vasúti őr volt alkalmazva a 159. sz. őrházánál, saját lakásában éjjeli 12 órakor meggyilkolta. E tennél vádlott felesége segédkezett. Tuivel és neje csakhamar kérekerült, s a törvényszéki eljárás ellenőrkézésen megindult. Vádlott már az első kihallgatás alkalmával a bírósággal előtt töredelmesen bevallotta, hogy a véres tettet előre megfontolt szándékkal követte el. A vizsgálat csakhamar befejeztetett, s ma már a végtárgyalás is megtartott.

Tuivel János verőcei születésű, 24 éves, katolikus vallású, nős, egy hét hónapos fiúgyermek atyja, bognárlégy, az utóbbi időben napszámos. Vádlott büntetlen előéletűnek mondja magát, elnök figyelmzetésére azonban beismerte, hogy verkedési kihágásért 24 órai s becsületéért 10 frt pénzbírság, illetve 2 napi fogságra ítéltetett.

Elnök: Beszélje el röviden a multját.

Vádlott: A verőcei határban születtem s 10 éves koromig voltam az atyai háznál. Ekkor meghalt anyám, én pedig egy Pozsonyhoz közel lakó nagybátyámhoz kerültem, hol a bognármesterséget tanultam. Tizenhat éves voltam, midőn mostoha anyám hazahitt, az mondván, hogy otthon jobb dolgom lesz, azonban csak napszámából kellett élnem.

Elnök: De hiszen maga pályász is volt?

V. Igen, voltam, de csak ideiglenesen Muzslahatárán, Esztergomon felül.

Elnök: Miért vesztette el ezt az állomását?

Róza még jobban elpirult, mint ezelőtt. — Anyám kereste részemre a vőlegényt, viszonzá szemérmesen és mégis komolyan és határozottan, mintha védelmezni akarta volna magát, és én ostoba együgyűségemben azt hittem, hogy a barátság, melyet iránta mutattam, az a szerelem, a mint a világ nevezi.

— Nem egyebet, csak barátságot?

— Még azt sem. En egyszerűen el akartam jegyezteni és anyám eljegyezve kívánt látni és minthogy Ferecz legkönyvebben volt megkapható, őt esárat a sors. Ha lemondott volna rólam; bosszúságtól dühöngtem volna, de egy cseppet sem bántottam volna rajta.

— És most valóban szeretet?

— Mindenek fölötti viszonzá és szemérmes boldogságtól. — Hisz most már férjem! — Majd, mintha sokat is mondott volna, zavartan hajolt a tollvirágok fölé, és még buzgóbban dolgozott, mint előbb.

Róza nekem talányosról lányának tűnt, föl, annyira megváltozott — előnyére; ámbár künn még folyvást zuhogott az eső, mégis elhatározám, hogy távozom. Róza nem akart engedni, legalább addig nem, míg Ferencz visszatér, kit minden pillanatban várt haza, de midőn nem engedtem, még csak arra kért, hogy lakását egészen nézzem meg.

Ez természetes engem érdekelt is. A lakozba mellett egyablakos szobácska volt, melyben könyvszekrény, iroasztal és karszék állt. Ez volt a Széphalmi dolgozó szobája.

V.: Azt nem tudom.

Elnök: Akkor megmondom én: azért csapták el magát, mert goromba volt a pályabiztonsággal s a pályavisszal.

V.: Az nem igaz.

Elnök: Mit tett aztán?

V.: Irtam apámnak, hogy küldjön egy kis pénzt, mert nagy nyomorúságban vagyok, de apám mitsem akart rólam tudni. Még látszott sem akart adni két napig ázott a butorom az utcán, míg Verőczen lakást kaphattam.

Elnök: Mikor vette el a feleségét?

V.: 1879 ben.

Elnök: Hozott valamit az asszony a házhoz?

V.: Nem.

Elnök: De akartak önnek egy vagyonszámba látni is adni, miért nem vette azt el?

V.: Mert tudtam, hogy rossz életű volt.

Elnök: Hányszor fordult meg aztán, hogy elvesztette pályáit állomását, az apai háznál?

V.: Többször mentem hozzá, s kértem, hogy segítsen a nyomorúságom.

Elnök: De miért nem dolgozott, minek fordult ön az apjához; hiszen maga erős, izmos ember s aztán még mestersége is van?

V.: Azért bátorítottam apámhoz fordulni, mert az anyai jussom nála volt.

Elnök: Minő viszonyban állott a mostoha anyjával?

Vádl.: Mostoha anyám azt akarta, hogy várjam be, míg apám meghal s aztán vegyem el őt. En ezt természetesen nem akartam tenni s azt mondtam anyámnak, hogy én nem vártok olyan sokáig, mire ő azt felelte: „nem tart az olyan sokáig, majd gondoskodom én róla.” En megházasodtam s akkor megharagudtam rá a mostoha anyám, mert szerelmes volt belém.

Elnök: Mikor támadt magában az a szerencsétlen gondolat, hogy megöli az apját s a mostoha anyját?

V.: Egy-két nappal, mielőtt meggyilkoltam őket.

Elnök: S mi indította erre az elhatározásra?

V.: Nagyon fájt nekem a törvényszék, hogy az apám nem akart rajtam segíteni, a felesége rokonainak egyre adogatta a bőgre zsirokat, meg a rubát. Három napig nem volt kenyér a háznál, s mikor elmentem hozzá s könyörögtem neki, hogy segítsen rajtam, ki-nevetett.

Elnök: Mit tett a gyilkosság előtti napon?

V.: Nem dolgoztam semmit, csak fel és alá jártam a szobában s a gyilkosságról gondolkodtam. Este lefeküdtem. Tizenkét óra előtt felkeltem, magamból vettem a baltát s azt mondtam a feleségemnek: „gyere Mari menjünk, ha nincs az apám anyai emberség, hogy segítsen rajtunk, hát veszessen el.”

Elnök: Tehát vele volt a felesége; mit beszéltek az uton?

V.: Semmit, nagyon el voltam keseredve s nem szerettem, ha szóltak hozzám.

Elnök: A felesége meddig ment?

V.: Nem messze az őrházra, melyben apám lakott, van egy szalmakazal, ott visszamaradt a feleségem. Azt mondtam neki: „várj Mari, majd lopok valamit.” Egy darabig én is várakoztam a szalmakazal mellett, míg a tehervonat elment. Ekkor láttam, hogy atyám gatyában s téli ingben kijön az őrházból; én besiettem a szobába s a balta fokával fejbe ütöttem anyámat, aki az ágyban feküdt. Anyám az ütésre felugrott az ágyból, ekkor újra fejbe ütöttem s ő elesett.

Elnök: (felmutat egy hosszú nyelű favágó baltát.) Ezzel ütötte meg?

V.: Igen.

Elnök: Beszéljen tovább.

V.: Mikor anyámat megölttem, kifordultam a szobából, de még az ajtóban találkoztam apámmal, felfogtam a fejszét s őt is leütöttem.

Elnök: Mi történt aztán?

V.: Felnyitottam a szekrényt s összeszedtem a ruhát, nyálába vettem s kivittem a kazal mellé, hol feleségem várakozott rám.

Elnök: Hányszor ütött az apjára?

V.: Azt nem tudom.

bája. A konyha a másik részen mellette pedig még egy üres terem volt.

— Nem tartasz szobalányt? kérdezem.

— Ezt vagyoni helyzetünk egyelőre tiltja, viszonzá nevetve. Vannak jó karjaim s kezeim és ha szükséges egy munkás asszonyt hívok a durvább munkákhoz.

A házszoba nagyon kényelmesen volt berendezve, az ágyak tiszták és tőkéletesek valának, a vánkások, párnák pedig puha tollal bélelve. Róza ezek egyikéhez közeledve megismogatót a vánkost, bár egyetlen redő sem volt rajta látható. „Aha! — gondolám — ha ennyire gyöngéd férje fejevankosa iránt, mennyivel inkább lesz az ő maga irányában és kíváncsian kértem:

— Itt valószínűleg Ferencz az alszik? —

— Igen! mondá mosolyogva. — Tehát helyesen találtam.

Eppen midőn távozni készültem, jött Széphalmi. Üdvözöltük egymást; megcsókolt gyöngéden nejt, ki örömtől ragyogott.

— Az én izlésem nem volna, mondám magamban, midőn a tyukiepcsn lemasztam, de Rózáknak, úgy látszik ő épen a legjobb. Nos várjunk, míg a mézes-hetek elmúltak, amelyek valószínűleg náluk sem tartanak örökké.

Midőn kiléptem, dideregtem és az eső most hidegebbnek tetszett, mint mikor jöttem, sőt úgy rémlett, mintha ott fenn, a meleg nyári napfényben ültem volna, ámbár az ablakok mind északnak mentek és szürke felhők borították az égboltot.

Elnök: Feleségének mikor mondta meg hogy gyilkolt?

V.: Az uton mondtam meg neki s ő megijedve azt felelte, hogy ebből nem jó dolog lesz.

Elnök felmutatja az elrablott tárgyakat, nagyobbra nő felső s alsó ruhák ezek, egy ezüst zsebóra, egy kétszövi pisztoly s 80 kr. rézpénz. A vádlott beismerte, hogy a felmutatott tárgyakat apjától rabolta el. Az őra s a kézpénzre megjegyzi, hogy azok valószínűleg valamely kabátban lehettek, mert ő nem emlékszik arra, hogy a tárgyakat elvitte volna.

Elnök: Mit tett a rablott ruhákkal?

V.: Belekötöttük feleségem kendőjébe s vittük haza, hol én elástam őket egy verembe.

A tárgylást 1 órakor megszakították és délután 4 órakor folytatták.

Külföld.

Az új olasz miniszterium. Bizonyosnak mondják, hogy az új kabinet következőleg lesz megalakítva: kormányelnök és belügyminiszter: Depretis; külügyminiszter Mancini, pénzügyminiszter Zanardelli, közmunkügyi miniszter Baccarini, közoktatásügyi miniszter Baccelli, földművelési miniszter Berti, hadügyminiszter Mezzacapo, tengerészügyi miniszter Martini. E lajstrom azonban még nincs megállapítva.

A muszka-zeidő üldözéséhez. Drabkin rabbinus felkereste az összes Pétervárt tartózkodó metropolitákat s megkérte őket, hogy iparkodjanak a papság intervencziója segélyével a vidéken a zsidóüldözéseknek véget vetni. A metropoliták megígérték, hogy a nekik alárendelt papságot fel fogják szólítani arra, hogy a népet tanítsák a vallási türelemre.

A tuniszi hadjárat. Oránból jelentik, hogy Innocenti ezredes hadoszlopja május 19. és 20-dikán éjjel megtámadtatásuknak volt kitéve; azonban, egyszerű puskatüzelésen kívül, fontosabb esemény nem fordult elő. A csapat május 21-én Chellalaba indult. Az ottani kadi megjelent a csapatok előtt és jelentette, hogy a város kapuit a felkelők előtt elzárták. Innocenti hadoszlop Chellala előtt táboroz. Az ellenséges tábor 12 kilométernyi távolságban látható. A rákövetkező éjjel a puskatüzelés újra megkezdődött. — Bréard tábornok hadoszlopja a orosz ivóvíz miatt Djedeidából ismét Mamdába tért vissza.

Az iparos pályára lépő ifjak érdekében

A vallás és közoktatásügyi miniszter a budapesti állami középipartanoda ügyében 10992 sz. alatt a következő körözlényt intézte az összes kereskedelmi és iparkamarákhoz.

A budapesti állami középipartanodának megnyitásával és fokozatos fejlesztésével kedvező alkalom nyújtván a gyáriparosoknak és a kézműiparos osztály nagy részének arra, hogy fiaikat az ipari pályára most már tervszerűen kiképeztesse: az iparos osztály érdekében állónak látom; hogy az egyesek figyelmét a legközvetlenebb módon felhívassék erre az intézetre.

Ezen ipar tanodának célja, hogy az építési ipar terére építő mestereket, pallérokat, az általános mezői gazdasági és vasúti gépészeti, továbbá a különböző vegyészeti iparágak számára főmunkásokat, művezetőket végre a jelentékenyebb kézműiparágak számára szakavatott s önálló működésre alkalmas mestereket neveljen.

Ezen célból az említett intézetben már megnyitott az építészeti, gépészeti, vegyészeti és a fém-vasipari szakosztály, s így kiképeztetést nyerhetnek a következők: gépészek, vegyészeti gyári munkások, továbbá vas-szerelőntők, építőlakatosok, bádógosok, rézművesek, szerkovácsok stb.

A tanfolyam három évre terjed, az utóbb említett kézműiparosoknak azonban — amennyiben csak egy iparágat űznek vagy választanak — a tanfolyam megrövidíthető az előképzettség szerint esetleg két évre.

A felvétele feltétel valamelyik középiskola gymnasium polgári vagy reálskola négy alsó osztályának jó sikerrel való elvégzése és előzetes gyakorlat a választott iparágban.

Felhivatnak tehát azon szülők és gyámok, a kik gyermekeiket az ipari pályára kiképeztetni kívánják, hogy a budapesti állami középipartanodáról tudomást szerevzen, abba gyermekeiket tervszerűen kiképeztesse elő a középiskolák négy alsó osztályának elvégzése s egyidejűleg legalább a szűnő időkben történő gyakorlati foglalkoztatás által.

Továbbá felhívatom a szülők és gyámok, hogy iparos tanoncok és segédek ügyében, — a kik régebben a középiskolának csak két-három osztályát végezték s jelenleg a gyakorlatban működnek — a középipartanoda igazgatóságához forduljanak utmutatásért az iránt, hogy mily módon készülnének azok a felvételi vizsgára s léphessenek a jövő tanév elején az intézetbe.

Miről az elnökséget további intézkedés és minéi észlelése körökben leendő terjesztés végett azzal értesítem, hogy az érdekeltek netaláni részletesebb felvilágosításokért Hegedűs Károly nevezett tanintézet igazgatójához (Budapest Bodzafa utca 28 sz.) fordulhatnak.

Napi hírek.

Kataszter. Ezzel értesítettnek a Szepesti tanyabirtokos polgárok, hogy a járási becsió biztos ur, osztályba sorozási munkáját a Szepesten f. maj. hó 30-án hétfőn a Reszei — Liptai dűlőjében kezdi meg s a következő dűlőkben fogja folytatni szakadatlanul.

Junijás. A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete saját pénztára gyarapításának javára június hó 18-án, szombat a népkertben nyári mulatságot fog rendezni. — Tehát két nap egymásután lesz mulatság, mert tudvalevőleg 19-én meg a tüzoltók rendeznek táncvizalmat. — Jó lett volna talán másként határozni, mert egyik a másikat bizonyosan megrontja.

A dalárda, melyet már rég nem hallottunk, csütörtökön hangversenyt szándékozik rendezni a nagyerdői fürdő helyiségben. — Kérem. Mult szerdán délután a nagy erdei lövőde helyiségben megtartott elemi iskolákönvendékei majálisán egy lilaszínű szegélyű esernyő tévedésből elcseréltetett; — fölkeríték azon t. egyén ki a nevezett esernyőt elvitte, hogy azt Csapó utca 315 számú házhoz küldje el, hol is az elcserélt esernyő másikat azonnal vissza fogja kapni.

Lövészet. Az 1881. évi május 26-án tartott lövészet eredménye. Díjat nyertek: ifju Barcsay Miklós szegélyével 1 drb aranyat Dr. Bruttmann ezredorvos legjobb m. lövésével 1 db 2 frtos tallért Jóna Dániel legtöbb körrel egy db 1 fbst.

Székfy József bátyánk igen szorgalmas és hűségű újsáírónak bizonyítja magát. A mint olvasóink láthatják, ma már Sárközlakról jó hosszú sürgönyt küldött lapunk számára. Derék munkatársunk a Nagybányán holnap tartandó Lendvay ünnepélyről azonnal s bőven fog értesíteni.

Eljegyzés. Városunk egyik kedves fiatal leányával Fischer Etelka kisasszonyával a napokban váltott jegyet a Dier Samu tart. hu-zár hadnagy Szoboszlóval.

Stefánia főhercegnő természetes, naiv őszinte kedélyét alig jellemzi valami oly tündöklő, mint az, hogy a mint Andrássy Katinka grófnővel összejött az udvari fogadások után, arra kérte a grófnőt, hogy hallgassa meg, mit mondott ő a budapesti küldöttségnek? S aztán hogy jól volt-e az magyarul kiejtve? S aztán elmondta neki az egész beszédet szépen. — De a grófnő sem tudott neki rá egyből válaszolni, mint könyveivel. — A bucsuvételkor Andrássy Gyula gróf azt mondta a trónörökösnek: „bocsásson meg, hogy annyira megkínóztuk önt tiszteléseinkkel!” — Mire a főhercegnő őszinte mosolylyal válaszol: „no ha ez megkínáz, akkor nagyon kellemes megkínázás!”

A trónörökös ösje függetlenségi lapok. Tudva van, hogy valahányszor a függetlenségi lapokban egy a trónörökösre vonatkozó kíméletlen cikk jelenik meg, azt azonnal sietnek azok a bizonyos urak, a kik szeretnék, ha a trónörökös szíve a magyar nemzet fölött idegenednék, vele megismertetni. Rezső főherceg itt mulatása alatt Andrássy Gyula gróftól egészen bizalmas (szalon kabátos) beszélgetésre hívta meg magához s vele több óráig társalgott, mely idő alatt folytonosan a magyar nemzet jelleme, jelen sorsa és jövődjéről fölött beszélgettek. Mindezekről a főhercegről igen jól van értesítve. Ez alkalommal is ott heverték asztalán a függetlenségi hírlapok, a mikre a trónörökös megjegyezte: „Az embernek jól és rosszat meg kell hallani, a mit felele mondának, hanem ez utóbbiak a mi szeretetünket a magyar nemzet iránt egy cseppet sem zavarták meg.”

Dr Szécsi Emil városunk jeles fogorvosa ma hazaérkezett vidéki körútról.

Régi magyar könyvet, mely egyike lehet az elsőnek, melyeket Magyarországon nyomtattak, lettek a budai várszínház lomtárában. A könyv körülbelül 5 cm. vastagságú, borjúbőrrel átvont kemény fatáblába van kötve, czimlapja hiányzik, ugyszintén az első 5 és az utolsó lapok is ki vannak téve. A könyv címe: VJ CHRONICAAS KEONV minden lap fölő van nyomtatva. A vörös és fekete betűk erősek és rendetlenek, mintha fabetük lettek volna.

A fejedelmi példa. Mily hatással van a magasabb helyekről jövő buzdítás a hazai művészetre, bizonyítja az, hogy a mióta Rudolf trónörökös két tájképet Mészölynek megvettette a maga számára, azóta a kitűnő hazai művész a főrangú körök által valószínűleg alkalommal megrendelésekkel. Tegnapi Andrássy Gyula grófnál mutatta be nagyszámú vázlatát. Kicsinyben fára festve (egész gyűjtetmény), s azok közül egynek (Balatonvidéki tájkép) nagyban kivételül csak! deczemberre vállalkozhatott. Ugyan ő tőle Andrássy Gyula gróf egy kisebb képet szerzett meg. Két ökrös szénás székér, vigályos erdőkörnyezettel.

Az aqincumi ásatások május 16-ika óta ismét serényen folynak. A régi idők ez érdekös romjait most kevésbé látogatja a közönség, bizonyára nem tudván, hogy a téli burkot már leföldték róluk. Az ásatások vezetője Torma a Károly ismét egész napokat tölt odakint, nagy vigyázzal és erélylyel téve meg intézkedéseit. Az ásatásokat jelenleg 40—50 munkás végzi a délkeleti részen s nagyon remélhető, hogy sok érdekös, újabb leletre fognak akadni. Sajnos azonban, hogy a sok zápor a falak közt nagy mértékben felgyülemleszti a vizet s a nedvességnek mindenesetre az emlékek szilárdasága és épsége valja kárát.

A Pesti Hírlap egész szerkesztősége megvált e lapról és „Budapesti Hírlap” czim alatt jun. közepén új lapot alapít. A P. Hírlapot tegnap óta Dr. Kenedi Géza szerkeszti.

Holnap vasárnap fog megnyitni a

„Frohnerszálloda” udvarkerti helyisége, Boka Samu zenekarának közreműködésével.

Baptisták tömeges keresztelese. Tegnapelőtt délután 3 óraker nem messze Új-Pesttől a Dunapart ritka látványának volt tanuja. Nyolcz egyén vette fel a baptista-keresztelest s a szertartásnál az egész baptista hitközség jelen volt. A töltésen két sátort állítottak fel, egyet a férfiak, egyet a nők számára, a hol ruháikat letették s fehéritetlen vászonköntösöt vettek magukra. A keresztelezők közt négy 22—25 éves férfi, két idősebb asszony és két leány volt. A keresztelezők körébe álltak a parton, s a körben papjuk foglalt helyet. E pap, egy itteni Mayer nevezetű asztalos, fekete talárt, fekete nadrágot viselt. Valamennyi hívó, a ki szertartásra megjelent, levette fővegét s egy himnusz énekelt. A himnusz után a pap mintegy másfél óráig tartó beszédet mondott-mely tele volt metafizikai és vallási közhellyekkel, bibliai idézetekkel, melynek czélja az volt, hogy kimutassa: csak az olyan keresztelese érvényes, mely vízbe való alámerülést átal meg végbe. Mikor a szent beszédnek, mely még a hívők türelmét is kemény próbára tette, vége volt, a keresztelezők a pap vezetésével páronként lementek a töltésen. A vízhez érve, a férfiak balról, a nők jobbról felálltak, míg a pap, azon ruhában bement a folyamba, körülbelül egy ölnyire, úgy, hogy a víz csipejéig ért. Intésére az egyik egyik oly odament hozzá; ennek mindkét kezét megfogta jobb kezével, míg balkezelét hátrá tette s aztán a következőket mondta: Megkereszteltek tehát az atya, fiu és szentlélek nevében. Amen! E szavakkal a pap lemerítette a keresztelező fejét a vízbe. Pár másodpercig benttartá a keresztelező fejét; ezzel a keresztelese be volt fejezve. Hasonló szertartás szerint ment végbe a többinek keresztelese is. A megkereszteltek ezután a sátrakba mentek, hol száraz ruhát váltottak. Innen a baptistaimaházba mentek, honnan néhány ima elmondása után a zöldbe indultak ki.

Oláh Józsi zenekara holnap délután a nagyerdői fürdő helyiségben fog játszani.

Időjárás május 27.

Európában: A légnomás általában lassan alább szállt. A nagy légnomás (763—764 Oroszország nyugati részében, a depresszió (755—756) Magyarországon, a Balkán félszigeten s részben Ausztriában van. Németországban különböző irányu, gyenge szeleknél az idő változó felhőzetű, gyakori égi háborúkkal.

Hazánkban: Többnyire keleties, mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet még főlebb, a légnomás általában kevéssel alább szállt. Az idő többnyire felhős, borús, napossal váltakozó, helyenkint esővel és zivattal fűlbeszakítva. Zivatarok, zivatarok, Besztercezen, Besztercezen, Késmárkon, Orsován, Szolnokon, Trencsénben, és Ungváron.

Kilátás a jövőre: Hazánkban többnyire felhős, borús, napossal alig váltakozó időt várhatni továbbra is, jóval több esővel és helyenkint zivattal.

CSARNOK.

„A zámí és ohati apátságok.” Balássy F. akadémiai lev. tagtól. Budapest, 1881. (Könyvmisemtetés.)

Érdekes füzet jelent meg a napokban a magy. tud. akademia kiadásában. Ertem Balássy Ferenc lev. tagnak az akademia történelmi osztályában 1880 június hó 14-én felolvasott értekezését a zámí és ohati apátságokról. Minthogy Zám és Ohat Debreczen város határában vannak s birtokát képezik, a füzet tartalma főleg ránk nézve bir kiváló érdekekkel.

A szorgalmas történetbuvár itt egy oly vidék szebb múltját deríti fel, mely még eddig — bár országszerte híres! — történetére nem akadt; oly vidékét, melyről Balkányi Szabó Lajos azt mondja, hogy „röla a legregibb időkben sem fordul elő semmi emlékezet.”

Zám és Ohat vidéke ez... E két hely — mely most Mátá-Val a nagykiterjedésű hortobágyi pusztának teszi alkatrészeit — hajdan két apátságok volt székelyek. A XIII-ik század elejéről az ugynevezett „Várad Regestrum” (a Váradon tartott tüzésvas-próba ítéleték jegyzőkönyve) 120. §-a tartá fen legrégibb emléket az „abbas de Zám et abbas de Uhad” kitételben ezen apátságoknak. A zámí apátságok helyét még a nagynevű Pázmány sem tudta meghatározni, sőt tévedett, midőn azt, a s zámí apátsággal egynek vevén, Veszprémmegyébe helyezte. Az ohatiról pedig, mint egészen ismeretlenről, csak névleg emlékszik. A tudós értekező több okmány segítségével kétségtelenül beigazolja: 1) E két apátság egykori létezését; 2) hajdan Szabolcsmegyében, jelenleg pedig Hajdumegyével körülzárolt Debreczen városának határában való fekvését; és 3) ezen apátságok birtokosainak, kegyurainak kitételét.

Említtetik Zám egy 1297-ik évben kelt okmányban, midőn azt a Kátay nemzetség tagjai, mint falut (possessio) elzálogosították 100 ezüst márkáért Dózsa mesternek, Debreczeni Endre comes fának. 1340-ben pedig a Kátay nemzetség ivadékai között kötött egyezséglevelében már Zám m u n u s t u r a néven jóval, bizonyosságú annak, hogy monostoros hely volt. Az egrí káptalan 1343-ban kelt oklevele szerint Zám monostora felében Osy Istvánnak fiait: János nógárdi főesperest és

fivérét Lőrinczet, továbbá Gógot iktatta be; a másik felében pedig a néhai Dózsa nádor fiait, Jakabot és Pált hagyta meg. Ezen utóbbi oklevél tudatja velünk, hogy a zámí monostor a szent kereszt tiszteletere volt alapítva s kegyurai a Kátayak, ezen családnak egyik ága az Osyek és a Dózsa családbeliek voltak. A Zámról szóló oklevelek, mint vele határos községeket említik: Csécset, Mátát, Zomajt és Miséthet. Csécset helyrajzát sikeresen állapítja meg az értekező a zámí pusztának Nagy-Ivány felé eső részén; Mátá fekvése — mely 1332-ben pappal bíró egyházközség volt — ismeretes; — Zomaj (Zomayun), mely Zámtól keletre, a Hortobágy vize mellett feküdt, ismeretlen hely; valószínű, hogy az a n g y a l h á z a i pusztával azonos, vagy pedig annak része; Miséthéről azt mondja az értekező, hogy nem akadt nyomára s úgy látszik, hogy meg neve is elenyészett, vagy valami jelentéktelen határ- névben rejlik. Engedje meg a tudós értekező, hogy ezen ismeretlen helyre nézve én jöhessen segítségére némi felvilágosítás-al. Nem enyészett el Miséthe község neve végképen, mert ezen nevet viseli Nádudvar határában a zámí pusztával határos azon része, mely a Hortobágy és Kőseley folyók között ma Nádudvarig lenyulik; egy ér. mely a duzzadó Hortobágy fölösleges vizét a Kőseleynek kölcsönzi, hogy tőle ugyancsak Nádudvar határában csakhamar visszavegye, Miséthé-ér nevet visel. Ezen érnek déli részén, mindjárt a Hortobágy vizéből való kiszakadásánál levő magasabb hely Misétheteleknek van már egy 1775-ben készült térképen kitéve és úgy nevezetik mai napig, bizonyosság, hogy épen e helyen feküdt a keresett Miséthe falu. Hogy Miséthe vagy Miséthér nevének onnan kapta volna, hogy a ki Nádudvaron a miséről elkésett, kiment oda s ott meg miséthért (mert ott barátok laktak, kik folyton miséztek), mint a néptől hallott helynév magyarázatot, cnriosunkép kívánom felemlíteni.

Az ohati apátság létezését a „Várad Regestrum” említesen kívül még két okmányal igazolja az értekező. Az első, a Fejér Cod. Dipl.-ből vett érv valóban meglepő és helyes alkalmazása a leggyümesebb buvárra val. IV. Béla királyának egy 1248-ban kelt adománylevelében fejérel e házagos kitétel található: „Abbat de O... cum suis patronis” és tudós értekezőnk a legalaposabban kimutatja, hogy ott az ohati apátról van szó, mert az ott említett többi helynév ma is Ohat közvetlen szomszédságában található fel. Ohatot III. Endre királynak 1299-ben kelt oklevele Hohammonostor-nak nevezi, midőn azt és Csegét az ahoz tartozó birtokokkal és haszonvételekkel a Ráthoth nemzetségből Domokos tárnokmester elcseréli Poroszló-ért és a poroszlói monostorért a Sarthya w e c h e nemzetségbeli István-al. Ezen emnevezés ott monostor, a monostorban pedig apátot föltételez.

A tudós értekezővel valóban feltűnőnek találhatjuk, hogy e két apátság emlékezte oly annyira eltűnt, miszerint csak némi okleveleink emlékeznek róluk. Eltűntek ezen apátságok, őket túltették meg a faluk, de végre azok is elpusztultak... Esembe jutnak itt Bornemisza Pál erdélyi püspöknek 1556-ban írt eme szavai: — hol pogányok járták az falukat, ott már most halom vagynak; nem is hinné az ember, hogy ott szép faluk, jószágok lettek volna.”

Fogadja a tudós szerző minden történetbarát elismerő köszönetét eredményteljes történelmi nyomozásáért, melylyel megmutatta, hogy e pusztákon hajdan számos virágzó helység állott, a hitélet élénk volt s e vidék eléggé be volt népesítve. A hajdanra és jelenre gondolva, a mulandóság lehe érintett a jól alkalmazott szavaknál, hogy most seges est ubi Troia fuit; de biztat éltet a remény, hogy jóni fog még idő, midőn nyüzsgő emberélet váltja fel a mostani puszta méla csendjét... Kiszélek Sándor, magy. tört. társulati tag.

Közgazdaság.

A budapesti terménycsarnok távsürgönye. Budapest, május 27.

A mai gabnatözsden jobbra silányabb minőségű áru került a piacra. Tulajdonosok magasabb árakat követeltek és szilárdabb irányzat mellett kész buzából mintegy ezer mássa adatott el.

Legmagasabb ár gyanánt fizetett 78.5 kil. tiszavidéki buzáért 13.60 frt, legkisebb ár gyanánt pedig 75 k. oláhországi buzáért 10.70 forint.

Hivatalosan jegyztetett: Szokványbuza ószre 10.80—10.88. — B á n s á g i t e n g e r i május—júniusra 6.12 1/2 — 6.15. Szokvány zab ószre 6.57 1/2 — 6.60. K á p o s z t a r e p c z e aug.—szep.-re 12 1/2 — 12 3/4.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. (A Magyar távirati iroda eredeti sürgönyei.)

Budapest, máj. 28. (Érk. d. u. 1. ó. 50 p.) Királyunk és királynénk május 31-én érkeznek Budapestre. Az országgyűlés trónbeszéddel június 1-én vagy 2-án záratik be.

Sárközujlak, május 28. (Érkezett reggel 10 óraker.) Tiz szekérral meg-

rakodva Sárközre értünk. A fővárosból Feleki, Komócsi, Karikás és Mihályfy érkeztek meg. Váralján kész ebéd vár bennünket s este 6 óraker érkezünk meg Nagybányára. Dunkó V. zenekara kíséri a társaságot két kocsi-val, zenezóval. — Utközben mindenütt nagyszerű s fényes fogadtatásban részesülünk. Száfyy József.

Szinyérváralja, máj. 28. (Érk. d. u. 4 óraker. Váralján küldöttségek fogadtak bennünket. Volkenbergnél és Pap Kálmánnál fényes banquet rendeztetett tisztelettünkre. — Volt pompás enni való és igen jó bor. Számos vidéki küldöttségek csatlakoznak a budapestiekhez, s három óraker tömegesen indulnak Nagy-Bánya felé. Száfyy József.

Páris, máj. 28. (Érk. d. u. 1 ó. 50 p.) A francia kormány ideiglenesen megszállni szándékszik Tunis városát s a tengerpart keleti pontjait, hogy a hadi szerek becsempészését meggátolja Gabesben s a vasut építését biztosítsa Suseban.

Belgrad, máj. 28. (Érk. d. u. 1 ó. 50 p.) A skuptsina bizottsága elfogadta a monarchiánkkal kötött szerződéseket.

Szofia, máj. 28. (Érk. d. u. 1 ó. 50 p.) A fejedelem, ha a választások nem kedvére ütnek ki, az alkotmányozó nemzetgyűlés összejevetele előtt végképen elutazik Bulgáriából.

Sz.-Pétervár, máj. 28. (Érk. d. u. 1 ó. 50 p.) Nikolajevics Konstantin nagyherceget a csár száműzte.

Lemberg, május 27. (Ered. sürg.) A Pol. Corr. jelentése: Az osztrák-muszka határon, Brody környékén még folyton tartó zavargások folytán, alkalmas intézmények léptettek életbe, hogy Srzemilcz és Tolwarkivámhivatalainak pénztárait megfelelő katonai rendszabályok által biztosítsák.

Belgrad, máj. 27. (Ered. sürg.) A Pol. Corr. jelentése: Tegnep későn este fogadta el nagy szótöbbséggel a skuptsina bizottsága az Ausztria-Magyarországgal kötött szerződést és ma folytatja tárgyalásait. Remélik, hogy a bizottság szombaton már tudósítását fogja az ülésnek beterjeszteni.

Konstantinápoly, máj. 27. (Ered. sürg.) A Pol. Corr. jelentése: Goeschen már távozott Konstantinápolyból és Odessán át Angolországba megy. Utódját Dufferin lordot a legközelebbi hétre várják. A francia kormánynak Midhat pasa ügyében tanusított magatartása következtében a porta nem szándékozik többé Tuniszban nehézségeket okozni Franciaországnak. A szultánnak azon szándékáról terjesztett hír, mintha ez a tuniszi beyt meg akarná állásától fosztani, minden alapelkűli.

Bécs, máj. 27. (Ered. sürg.) A Pol. Corr. egy párisi tudósítása szerint Barthélemy St. Hilaire külügyminiszter nem is gondol arra, hogy a „Deutsche Revue” levele miatt leközönjön. E tudósítás továbbá Tunisz város ideiglenes megszállását helyezi kilátásba, valamint még Tincsia keleti partja néhány pontjainak megszállását is, valószínűleg Gabes körül a vasuti munkálatok biztosítása és a rend helyreállítása czéljából Eufidián.

Erték és váltó-folyam a bpesti tözsdén

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Includes entries for Magyar vasuti kölcsön, 1869. keleti v. All. kötv. 5%, 1873. ar. v. exb., 1876. arb., nyereménykölcsön 100 frt, Tiszai és szegedi kölcsön 4%, 1871-ki magyar államkölcsön 5%, 1873-ki, Magyar aranyjár. adóm. 6%, Magyar aranyjár. adóm. 4%, Földtehermentes. köv. magy. 5%, temesi, Horv. orsz. 5%, erdélyi 5%, Magy. jels. urb. vált. kötv. 5%, Szőlődezsma vált. kötvény, Pestvárosi kölcsön 1870-ből 6%, 1871-ből, Budapesti kölcsön 1880., Magyar ált. hitelbank részv., Osztrák magyar bank részv., Első hazai takarékpénztár, Magyar földhitelintézet zálogiev. 5%, 6%, 4%, Osztrák hitelintézeti sorsjegy, Cs. kir. arany (vert), Osztrák magyar 5 frtos arany, 20 frankos arany, Német birod. bankjegy 100 m.

Felelős szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vértesi Arnold.

